

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Inter.”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 c., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Lovitură de tun în autonomia bisericilor române!

Nu știm de ne va fi dat să auzim fioroasele bubuituri ale tunurilor ce s'au înaintat spre hotarele Sîrbiei și, așezate pe înălțimi de coaste, stau cu gurile îndreptate spre ea. Avem însă marea durere să auzim, chiar în aceste zile de primejdie pentru țară, când toți cetățenii ar trebui să fie mulțumiți de fiecare pas al ocîrmuitorilor ei, — cum guvernul din Pesta, care demult și-a așezat în rînd tunurile sale politice pe coastele și stîncile volniciei, în jurul cetății noastre zise „autonomia bisericii” (dreptul ei de ocîrmuire de sine), chiar acum, prin legea ce desbate în dieta din Pesta, dă foc unor tunuri grele, cari să facă mari spurgeri în zidurile de ocrotire ale acestei cetăți a noastre: spărgîndu-ne legea ce ne ocrotea: »Statutul organic» al greco-orientalilor, ca și autonomia greco-catolicilor!

În săptămîna asta s'a început anume în dieta din Pesta desbaterea legii celei nouă pentru »congrua» (întregirea de plăți) a preoților. În această lege, guvernul și-a pus un paragraf, care să fie un șurub ascuțit și tare, în coastele preoțimei ce primește ajutor: anume §-ul 14. care îi dă drept să detragă el, ministrul, ori-cînd, întregirea de plată a ori-cărui preot, pe care l'a aflat el vinovat de lucruri — »nepatriotice!...»

Ci fiindcă această vorbă: »nepatriotice» e foarte elastică, o poți întinde, ca o piele de gumi, cît vrei, înțelegînd sub ea cîte vrei, — partidul »poporal» al catolicilor, din dietă, a făcut împotriva ministrului pentru acest paragraf, cerînd schimbarea lui! Că de rămîne așa, preoții s'or simți

atîrnători numai dela ministru, nu mai mult și de episcopii lor! Ei cer o întocmire, care să le lase lor, Episcopilor, puterea asupra preoțimei și să nu treacă aceea în mîna ministrului! Și au început tîrgueli. Și tîrguelile s'au încheiat cu înțelegere după placul episcopilor catolici, — dar în o formă, care dacă pentru ei nu înseamnă nimic deosebit, — apoi pentru bisericile românești din țară, înseamnă cea mai mare lovitură și spărtură ce să face în zidurile autonomiei lor!

Iaca la ce înțeles au ajuns catolicii cu guvernul: Să se schimbe paragraful așa, că nu ministrul de-adreptul să pedepsească pe cutare preot pentru purtare »nepatriotică», ci să lasă ca Episcopii să-și disciplineze preoții și pentru atari fapte! Ministrul le cere lor, și ei să facă cercetare și să-i aducă la »ordine...»

Ministrul a zis: Bine, mă învoesc. Dar atunci voi, episcopii, să luați chezeșie pentru purtarea »patriotică» a preoților păstoriți de voi.

— Luăm!

— Nu eu să-i pedepsesc dară, detragîndu-le congrua, ci voi!

— Bine.

— Iar eu să-mi capăt dreptul meu, nu față cu preoții singuratici, ci față de toată episcopia cu care aș ajunge în poară! Dacă eu văd un preot cu purtări »nepatriotice», eu cer episcopului să-l reglementeze. Și dacă episcopul l'ar lăsa nepedepsit, — atunci eu să am drept să trag congrua dela întregă episcopia aceea!

— Bine!, au zis catolicii, primim!

Și au primit. Și prin asta și-au asigurat dreptul de disciplinare asupra preoților lor, — dar au dat cea mai cumplită lovitură bisericilor românești, cari pîn'aci își disciplinau (judecau și pedepseau) singure pe preoții lor, fără controlul ministrului,

fără dreptul lui de amestec în treabă.

Prin nou formulatul paragraf: ministrul calcă cu amîndouă picioarele în lăuntrul autonomiei bisericilor române! El va arăta cu degetul asupra unui preot bun Român, și episcopul lui trebuie să-l iee pe preot de barbă, că de ce nu e așa de bun »patriot», înțelege: maghiarion, slugoi guvernului, precum acela poștește dela el! Iar dacă un episcop nu-și va putea lua asupra sufletului păcatul, de a-și pedepsi pe un preot vrednic, cinstit, moral, harnic, numai pentru-că n'a fost te miri cu ce privilegiu așa de »patriotic» cum ministrul i-ar fi cerut, — și nu-l pedepsește, — apoi guvernul să tragă întregirea de plată dela toată episcopia!

Asta e mai mult ca descărcarea alor cîteva tunuri grele asupra autonomiei (legii scutitoare) a bisericilor române! Acest guvern e mai criminal decît să poate închipui într'un stat cu atîtea popoară mari, ce țin pe umerii lor acel stat, cum e la noi!

Aflăm că deputații noștri vor duce cea mai strașnică luptă în dietă contra acestei legi nouă. Iar Episcopatele înaintează și ele scrisori de protest la guvern, contra unei atît de mari volnicii ce e gata a așeza în chiar paragrafii legii!

Iar Burdea dă din cap la acest paragraf și zice: Bunu-'i! Acesta-i șorof odată în coastele bisericii acestor mișei de Valahi! Și Șegescu, de-ar fi stat pe scaun în dietă, și el așa zicea! Ferice de voi, Români dela Caransebeș și dela Oravița, cari astfel de deputați trimiteți în dietă, iar numărul cinstiților luptători în contra acestor încălcări ale guvernului, îl scădeți și voi! Vai de voi, și vai de noi cu voi!

Filaret Musta.

Istoria bisericească gr.-or. a diecezei române de Caransebeș, a cîștigat încă un bărbat, pe care va trebui să-l scoată la iveală pe o pagină deosebită, ca pe un mare, prea vrednic și preacinstit fiu al seu!

E Filaret Musta, archimandritul vicar-episcop al diecezei, pe care sfatul mare al episcopiei, sinodul diecezan, l'a ales cu aproape toate glasurile fruntașilor bisericești ce au scaun în acel sfat, de Episcop al diecezei. Sfatul vladicilor apoi, sinodul episcopesc, l'a aflat și el de vrednic și nici o pedecă din punct de vedere al canoanelor bisericești, nu-i stă în cale a fi înălțat în treapta cea de Arhiepiscop! Că era această înălțare a sfinției sale, o dreaptă răsplată a muncii sale cinstite și modeste, în slujba bisericii aproape jumătate de veac!

Ci alegerea făcută de Sinod, de aleșii bisericii, are să fie, după legile țării, întărită și de Maestatea Sa Regele țării, împăratul dela Viena. Iar Maestății Sale guvernul îi înaintează cererea și recomandăția, și Maestatea sa așa lasă, precum îi recomandă ministrul: pe cine zice că și el guvernul, îl află de »bun», îl întărește, dar cînd guvernul pe cutare ales al sinodului, nu l'ar vedea bucurios în scaunul de episcop, el roagă pe Maestatea Sa să nu-l întărească, și Maestatea Sa, deși are drept să-l întărească, de regulă nu calcă voia guvernului.

Acum după alegerea dela Caransebeș, guvernul a venit, la cererea șpionilor săi maghiarioni, Burdea și Ionescu, și a cerut nou alesului Episcop Filaret Musta, ca pînă încă nu să hotărește de-l va întări ori nu, — el să dea anumite lovituri în cîteva bărbați de ai bisericii din Caransebeș, să pedepsească, să alunge de pe aci pe cîteva asesori, profesori, călugări, pe care Burdea și Ionescu, uneltele vindute guvernului, nu-i pot suferi, că nu să dau cap plecat naintea lor, a răutății și volniciei lor!

Ci cuviosul și dreptul Filaret Musta, deși vedea bine, că asta ar fi prețul, pentru care el ar fi recomandat Maestății spre întărire, n'a călcat în laturi din calea dreptății: a început cercetare legiuită

contra celor asupra cărora cădeau învinuirile slugoilor guvernului, și acele cercetări sfârșindu-se, a dus lucrul în sfatul conzistoriului și acela ne-aflindu-le celor prigoniți vină de a le rupe capul, a făcut ce a crezut de mai *drept* lor, și n'a dus în deplină dorința deplină a guvernului, prin care lucra mâna răzbunătoare alui Ionescu-Burdea!

Urmarea a fost: Guvernul n'a recomandat Maestății Sale pe alesul Episcop al Caransebeșului *Filaret Musta*, ci a rugat pe Maestăte tocmai să nimicească alegerea, rinduind alegere nouă, da de ies în aceea cu un om de-al lor!

Și Maestăte Sa n'a întărit de episcop pe Fil. Mustal

Iar prin aceasta a pus chiar guvernul o cunună de gloria pe fruntea acestui bărbat:

Filaret Musta e azi omul cu caracterul cel plin de demnitate, care mai bucuros a lăsat să-i cadă de pe cap coroana de Arhiepiscop, — decât ca pe aceea să o câștige prin păcat, prin o josnică umilire față de o poruncă nedreaptă a guvernului și a slugilor lui veninoase!

Aceasta va trebui să o scrie cu litere de aur pe paginile sale istoria acelei dieceze!

Reuniunea română de înmormântare din Orăștie

și-a ținut Dumineca trecută adunarea generală anuală. Din darea de samă înaintată de comitet și din raportul cassarului, a ieșit la iveală că Reuniunea a înaintat și anul trecut, și s'a dovedit de o mare binefacere pentru popor, căci la cele 30 familii în cari s'au întâmplat cazuri de moarte, Reuniunea lă-a dat anul trecut un ajutor de *peste 4000 cor.* și au rămas și fondurilor ei *vre-o 600 cor.* iar cu sporul de interes după banii vechi, i-a sporit averea anul trecut cu *vre-o 1000 cor.*

Faptul că într'un singur an a dat la familiile membrilor săi, în cari s'a întâmplat moarte, peste 4000 cor., arată cit de mult acest fel de Reuniuni sunt o mare binefacere pentru popor.

Adunarea a reales vechiul comitet pe încă 3 ani.

Convocare.

Subscrisul în calitate de îndreptat al Comitetului central al »Asociațiunei«, pentru reorganizarea despărțământului IV. *Uioara*, prin aceasta invit toată inteligența și poporul din comunele aparținătoare acestui despărțământ, — la adunarea constituantă, ce să va ține în sala separată a hotelului »Vecsernyés« din *Uioara* la *14 April 1909.* 1/2 11 oare a. m. *Emanuil Pop, protopop gr. cat.*

Primejdia războiului.

Războiul încă n'a izbucnit. — Maestăte Sa a zis că nu crede să fie războiu! — Pregătiri însă să fac strașnic din amândouă părțile! — Diplomația lucrează din răspuțeri să înlătore primejdia și să impedeze încăerarea. — Foilor dela noi li-s'a oprit a mai da știri despre mișcările de trupe austro-ungare.

Li-i teamă și unora și altora de războiu. Trupele stau grămădite la hotară în număr mari, și pe-o parte și pe alta, — și nici unul nu cutează să tragă cel dintii glonț. *Sirbia* nu cutează că e mică și slabă, și, lăsată de sine, armata ei va fi suflată în scurtă vreme ca pleava de vânt, de cătră armata uriașă austro-ungară. *Austria*, deși își știe țaria față de mica vecină, nu bucuros ar trage foc asupra ei, căci să gîndește că de auzul bubuiturilor de tun, a ropotelor de puști, de auzul vâetelor desnădăjduiților ai *Sirbiei*, de mirosul singelui vărsat, — să nu să aprinză și alte state oarecari, și să te trezești cu o încăerare Doamne ferește, care să facă pagube în averi și în sînge, cit nu e vrednică toată *Bosnia*, ba nici toată *Sibia*!

De aceea în loc de a face pasul hotărîtor care să pună odată în respect pe nestîmpăratul vecin, și-a pus la cale diplomația să lucreze mai întetșit ca ori-cînd, doar, împreună cu celelalte state mari, pot îndupleca pe *Sirbi* să-și retragă cererile și să înceapă tîrgueli de natură economică, ce li-s'ar da.

Și acum diplomația (făuritorii politiceii înalte dintre state), lucrează pe ruptul capului, doar înlătură încă primejdia războiului! Până acum însă nu să poate mîndri cu aceea, că ar fi izbutit. Totuși sunt mulți cari cred, că tocmai faptul, că și *Sirbia* și *Austria*, încurcă încă lumea cu schimb de scrisori și tîrgueli prin diplomații statelor, — dă nădejde că să poate încă ajunge la deslegarea pacinică a pricinei dintre ele, și n'o fi lipsă de încrucișarea săbiilor, nici de zguduirea pămîntului prin răgușițele bubuiturii tunurilor vărsătoare de sînge, de foc și moarte!

Diplomații mari au nădejde. Deși pregătirile tot mai întetșite de luptă, despre cari dăm știri mai jos, — par a spune tocmai contrarul! Iată știrile mai nouă, primite după încheerea numărului trecut:

19 Martie.

După cele 2-3 zile pline de știri foarte războinice (descrise în numărul nostru trecut) asta e o zi ce aduce iară o rază luminoasă,

cu nădejdi de pace. Ministrul *Wekerle* întors dela *Viena* unde fusese la Maestăte Sa, întreat de mai mulți deputați că ce știe și el mai nou despre războiu, cînd va izbucni? le-a răspuns:

— Eu numai atîta vă pot spune că *M. Sa Regele a zis că nu crede că va fi rezbell!*

Declarația asta a ministrului, a făcut uimire mare între deputați, căci știrile zilelor de mai nainte și mobilizările pornite în parte întarșise în toți credința că numai zile ori ciasuri ne mai despart de începutul focului!

Diplomația.

Despre sfortările diplomaților, a-ceastă zi aduse știri, că statele mari, și anume: *Francia*, *Anglia*, *Italia*, *Germania* ba și *Rusia* alăturată la ele, vor face noi pași la *Belgrad*, sfătuind pretinește pe *Sirbi*, să se poarte mai cuviinciot față de vecina *Austro-Ungarie*, și o vor sili să spună verde, nu cu încungiur și în doi peri, cum a făcut-o de curînd, că *vrea ea războiu* cu ori-ce preț, ori nu-l *vrea?*

În *Paris* țin, că întervenirea acestor mari puteri la *Belgrad*, va avea negreșit sfîrșit bun pentru pace.

— Intervenirea puterilor a fost primită la *Belgrad* în așa chip, că lumea diplomaților crede că primejdia izbucnirii războiului e acum mult stîmpărată.

— Ministrul de externe sîrb *Milanovici*, și-a arătat și ei credința, că străduințele puterilor vor fi încoronate de izbîndă. Au declarat miniștri sîrbi și aceea, că dacă puterile mari le poruncesc, ei n'au încotro, vor pune și armele jos, dar părerea lor e, că azi, după atîta pregătire, dacă ei s'ar retrage fără nici un folos — ar cădea în alt rîu: *în Sirbia ar izbucni răscoală!*

Dezmetecire.

— Să scrie din *Belgrad*: Acum că s'a auzit cum să înarmează și *Austria*, par'că s'ar ivi semnele unei dezmeteciri. Oamenii să adună prin casine și localuri, și cumpănesc sorții norocului. Mulți deputați zic, că chiar dacă războiul s'ar sfîrși cu noroc pentru *Sirbi*, țara nū poate cîștiga atîta, cit vor fi uriașele jertfe ce trebuie să aducă pentru el. Dar de să va sfîrși cu înfrîngerea țării? (*Săracii!* Ei să mai îndoesc încă despre asta!)

Înarmări.

Să scrie din *Belgrad*: Orașul (care azi are peste 70.000 locuitori, așadar cam de 2 ori

mai mare ca *Aradul*), are înfățișarea unei tabere uriașe. Trupe vin și merg. Ofțeri-adjutanți și ordonați trec în zborul calului prin strade. Mai marii armatelor zilnic țin sfatul de războiu, și au stabilit planul de bătaie.

— Cele mai multe mănăștiri din țară, sunt prefăcute în magazine de arme și muniții!

„Să n'aibă griji!”

— Moștenitorul de tron sîrbesc, prințul *George*, spune, că acum și Regele e cîștigat pentru războiu, — căci trimisul *Rusiei* li-a spus, că să n'aibă teamă de sfîrșitul războiului!

— Din *München* (*Germania*) să telegrafiază: *Tinerii sîrbi* îndatorati față de armată, aflători aici, la școli, au fost chemați prin telegrame acasă la trupele de care să țin. — Asemenea cei de prin *Elveția*.

— Comitetul de apărare națională sîrbesc, umple țara cu tipărituri, în cari spune: Războiul e aci! Pricina cu vecina *Austria* nu să mai poate isprăvi decît cu arma!

— Banca *Andrievici & Comp.* din *Belgrad*, cea mai mare în *Sirbia*, și-a trecut hîrțile de preț și aurul ce-l are gata, — în *Neomplanta* și *Panciova* (în *Ungaria*). (*Bagsamă* ca să fie mai la adăpost ca în *Sirbia*, pentru timpul războiului).

Muntenegru.

— Muntenegru a mai pus sub arme o divizie de armată și a trimis-o spre *Spizza*. — În *Muntenegru* să crede că războiul nu mai poate fi înlăturat.

Studentii ruși.

— Studentii ruși din *Krakovia* (*Galiția Austriei*) au primit chemare telegrafică să se întoarcă acasă în *Rusia*, la trupele de cari să țin!

Despre pregătirile ce s'au făcut în *Austro-Ungaria* în ziua asta despre care aducem știrile, — nu putem scrie nimic, fiindu-ne aspru oprit prin ordin (poruncă) a guvernului din *Pesta*, — precum vom arăta mai jos.

20 Martie.

Din *Berlin* să scrie: Aici lumea diplomatică crede, că *Rusia*, în ca de războiu, nu va întervenii cu armă în ajutorul *Sirbilor*.

Cercurile înalte rusești cred că ele în aceea, că cearta să va împăca fără bătaie!

— În sfatul ministerial sîrbesc ministrul *Milanovici* a dat de știri că ambasadorul francez și englez au întervenit la el pentru pace, dar cel rusesc și italian nu să alăturat la aceia.

— Nădejdiile de pace sunt încă

O bancă culturală

ce demult premerge cu pildă laudabilă, și mai ales azi ar trebui să fie luată drept pildă de alte bănci, de cîte!

— „Crișana“ din Brad. —

Primum despre adunarea generală a băncii „Crișana“ din Brad și despre hotărârile ei, o mică dare de samă, care grăește mult, despre chipul aievea ideal și românesc, cum această bancă e condusă. Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri asupra acestei dări de samă și a nobilei duh de jertfă ce reese din el.

Iată ce ni-să împărtășește:

Adunarea generală a „Crișanei“, instituit de credit și de economii în Brad, s'a ținut la 7 Martie, sub presidiul dlui deputat Vasile Damian, fiind de față 38 de acționari, reprezentând 1459 acții.

A fost întâia adunare generală ordinară a institutului ca societate pe acții, (după-ce »Crișana« veche, însoțirea, înființată încă la 1891, s'a prefăcut, în Martie 1908, în societate pe acții de azi, cu același nume.

Din darea de samă anuală a Direcțiunii, reese, că banca a făcut în anul 1908 frumoasă înaintare: și-a încheiat bilanțul cu aproape 1 mil. 700.000 cor. active, la cari filială dela Hălmagiu, înființată de-abia la 15 Iulie 1908, participă cu 340.000 coroane.

Pentru scopuri culturale și de binefacere (îndeosebi pentru susținerea școalelor) s'au votat în astan **11.700 cor.**, așadară cu 1000 cor. mai mult ca în anul trecut, și deci **peste 24% din întreg venitul curat!**

»Crișana« a votat, după »Albina« (cu ale ei 18.000 cor.) suma cea mai mare pentru asemenea scopuri, iar în asemănare cu puterile sale, așa știm, nu e întrecută de nici un așezământ financiar românesc, în ceea-ce privește spiritul de jertfă pentru neam! O adevărată bancă-culturală pentru acel ținut.

Adunarea, după-ce a votat statutele fondului de penziuni pentru funcționarii și servitorii băncii, a purces la alegerea alor 4 membri în direcțiune și la alegerea comitetului de supraveghiere. Sffrșitul a fost, că s'au reales cu mare majoritate de voturi, toți membrii cei vechi, iar la locurile vacante s'au ales Ioan Culeanu, comerciant (Brad) în direcțiune, și Savu Stănilă, preot (Ribița) în comit. de supraveghiere.

În tot timpul adunării a domnit cea mai deplină ordine.

*

Cînd cetim acest mic raport atit de mult grăitor, ni-să înșeninează sufletul cel abătut de atitea vești rele de pe aiurea, căci vedem că trăește în citeva inimi macar, în cite un colț de pămînt românesc macar, încă acel idealism nobil, fără de care vai de viitorul ori-cărui popor!

Ce lucru frumos e, să vezi pe conducătorii unei bănci românești, nizuindu-să să întreacă pe toate celelalte bănci românești, în a jertfi pentru cultura neamului lor! — precum iată le-au și întrecut pe toate! Căci azi în fruntea băncilor noastre jertfitoare pentru scopuri culturale, »Crișana« din Brad, după ea, și cam egală cu ea, urmează »Casa de păstrare din Seliște«, și numai apoi celelalte bănci, cu proporții mult mai mici! Ce luminați apar înaintea ochilor nostri sufletești conducătorii acestei bănci, față de zgîrcenia pe care o arată conducătorii celorlalte bănci, doar 90 din sută!

Trăiască conducătorii »Crișanei«!

Turcii și Bulgarii.

Cetitorii nostri știu, că între Bulgaria și Turcia să încordase lucrile rău de tot, după-ce Bulgaria s'a vestit pe sine înaintea lumii, că de azi încolo își ia rang de Regat, și lapadă ori-ce legătură de supunere față de statul turcesc. Asta de-odată cu ruperea de tot a Bosniei-Herțegovinei de sub drepturile Turciei prin Austria.

Turcia strîmtoată acum de-odată din 2 părți și nefiind gata de a să prinde de pept și cu Austria și cu Bulgaria, — își mușcă buzele și zise: N'am azi ce face. Dacă rupeți dela mine aceste părți, plătiți-mi macar partea de datorie ce mă apasă și care cade pe acele hotare! Și îi dete Austria 54 milioane despăgubire, iar Bulgaria, care a răpit cu sin. Rumeția, nu voia să dea nimic. Ca mine să învoiră să dea vre-o 50-60 milioane, ca să încunjure războiul. Turcul cerea 150 milioane. Bulgarii merseră până 82 milioane, dar mai mult nici un filer, ci strigau: Daca nu-ți place, nu vom da nimic, ci vom răscumpăra cu sînge neațîrnarea noastră deplină, nu cu aur!

Atunci Turcii să îndînjiră și începură a trimite regimente spre hotarele ei! Bulgaria să înarmă și

ea și era pe-aci pe-aci să să iee de cap! Pe urmă Bulgaria să învol să mai tîrgue. Stînd de nou în tîrg, puseră armele la picior, și acum vine știrea că s'au înțeles deplin, dînd Bulgaria 125 milioane Turcilor.

Și s'a subscris pacea între ei!

Jocul miresei.

La nunta țaranului Ioan Țidorescu cu Salomia Jivulescu din Ohaba-Sîrbească, (comit. Caraș-Severin), la propunerea stimatei doamne Constanța Șandru, învățătoreasă, — s'a jucat jocul miresei în scop cultural, și s'au adunat, bănuț cu bănuț, 14 cor., cari s'au dăruit de cinstitii miri ca ajutor gimnaziului din Brad, în năzuința lui spre înălțare.

Banii ni-s'au trimis prin dl preot P. Ardelean din Dubești, nouă la administrația »Libertății«, iar noi i-am trimis la locul lor, — publicînd prin aceasta frumosul fapt, cu laudă și cinste la adresa mirilor și nuntașilor din vorbă. Dzeu le răsplătească și-i norocească!

Turcii din Bosnia.

În Bosnia și Herțegovina trăesc încă mulți Turci, ce să închină lui Dzeu după legea lor mahamedană (preamărind ei pe profetul lor cel mare Mohamed, așa ca noi creștinii pe Chistos).

Până Bosnia era sub mână turcească, firește religia lor era doamnă și ocrotită. Ajungînd însă sub domnia Austriei, religiile creștine au început a fi ele doamne în țară și cea alui Mohamed a cădea în umbra lor, ba, după părerea Turcilor, a fi chiar nedreptățită și jignită în libertatea sa.

De ani de zile fruntașii Turci bosniaci, au bătut drumurile pe la Viena și au bătut la ușile celor puternici, cerînd să li-să dea autonomie (ocîrmuire de sine) în cele ale credinței lor, — dar tare la puțin au putut ajunge, ba la nimic.

Trebuie să vină vremea asta roscolită și plină de primejdii, pentru ca Austria să îplinească dorința Turcilor sei din Bosnia, — năzuindu-se prin asta a cîștiga nu atît bună-voință lor, cît a celor dela Constantinopol, pentru zilele de primejdie ce să pot nărui peste noi!

Așa spun foile mai nou, că zilele astea guvernul împărătesc bosniac, a dat acum deslegare, și anume cu bine, cererii celei ținute 2 ani tot neisprăvită, a Turcilor bosniaci.

Și acum le îplinește vechea dorință de a le lăsa o

largă conducere de sine în ale bisericii lor!

În același timp în Ungaria guvernul împlintă adinc cuțitul în autonomia pe care și-a fost cîștigat-o biserica română greco., prin legea de congruă, pe care chiar acum o desbate în dietă și o va primi cu siguranță!

Săracii de noi! Pe cînd pe aiurea popoarele dau tot înainte în cucerirea de drepturi, — nouă ni-să tot ciuntează și din fărîmăturile de drepturi, ce avem!

Aiurea spre libertate, la noi spre — despotism politic, spre domnia tot mai obraznică a volniciei!

Intîmpinare.

Onorată Redacțiune!

La cele scrise în mult prețuita foaie »Libertatea« Nr. 9, la adresa mea, vin a Vă răspunde următoarele:

Mi-să pune întrebarea, că de ce s'au făcut invitările la petrecerea dată în favorul înfrumusețării bisericii din Boșorod, în limba ungurească? Că le-am tipărit și în limba ungurească, am făcut-o, din cauză că fiind aici în loc mai multe petreceri în anii trecuți, cu părere de rău a trebuit să mă conving, că atît inteligența română din jur, cît și preoțimea, cu abaterea unui singur dn preot, decum să participe, dar nici barem să răspundă la invitările noastre. Biserica noastră e atît de săracă, că atunci cînd ne-am apucat de zidirea ei, nu a avut nici barem un filer capital. Totuși, pe lîngă mari jertfe din partea credincioșilor, am ridicat o zidire așa de frumoasă, că putem ca să ne mîndrim cu ea.

Anul trecut însă ne-a mers foarte rău și așa am încercat ca pe oriși ce cale, lăsînd cu totul de-o parte politica, tînzînd deci numai la scopul nobil de-a aduce ceva venit material, dar totodată și moral pentru biserică, care după credința mea, trebuie ferită de a fi vîrîtă în politică, am trimis pe lîngă vre-o 200 invitări românești și vre-o 50 ungurești, la cari invitări, în majoritate pot zice, ungerii au contribuit cu aproape jumătate din venitul curat de 60 Cor. 88 fil. Luînd deci în cosiderare raportul invitațiilor e întrebarea că cui să cuvenia mulțămita?

Că de ce s'a făcut petrecerea în birtul dlui Izrail, jidov, e, că nefiind la sat, nu putem alege salele nefiind...

În ce să referește la tipărirea invitațiilor la Dl. Mester János și eu știam, că ar fi trebuit tipărite la tipografie românească, dar ce să facem, căci timpul a fost foarte scurt, abia de 8 zile, și tipografia românești în apropiere nu avem.

Las deci onoratului public ca să judece, că e mai mare crimă: aceasta, sau a lovi în persoane cari cît pot și le iartă împrejurările și mijloacele, să jertfesc pentru binele și prosperarea națiunii și a bisericii sale.

Boșorod la 10/2 Martie 1909.

Nicolau Popa
preot. gr.-or.

Am dat loc întîmpinării dlui preot Popa, ca să nu zică, că îi facem nedreptate, dar mărturisim, că ne-am fi bucurat mai mult dacă nu primeam dela dsa nici un răspuns și nu eram siliți a i-l publica.

Pentru că tocmai acest răspuns al părintelui, ne adeveste trist de tare, temerea de care am fost cuprinși cînd am văzut invitările dsale ungurești! Tocmai acest răspuns dovedește trist de tot, că în sufletele unor preoți ai noștri, a scăzut colosal de mult termometrul mîndriei naționale, și i-a luat locul un sentiment deosebit, care privește în față numai banul și iar banul, scumpa materie, — încolo ori-ce parte morală și ideală a lucrului, o pune cu profundă înțelepciune de-o parte.

Sau altceva înseamnă vorbele părintelui Popa de Boșorod, că oare cui are el a aduce mulțumită că a avut 60 cor. câștig? Și numai că nu dă răspunsul așa: Românilor ce mulțumită să li-să cadă, că doar dela ei abia am adunat cît am coperit cheltuelile și peste jumătate din câștig, iar ceealaltă jumătate e dela Ungurii ce i-am adunat cu invitările mele ungurești!

Cam slabă laudă zău asta la adresa poporului credincios din Boșorod, cel care, deși n'a avut nici un filer cînd s'a apucat de zidirea bisericii, a zidit-o totuși așa măreață prin jertfa sa mare, — ca acum să vină preotul și pentru 30 de coroane, mînce-le pustia, să incline a aduce toată mulțumita pentru reușita petrecerii din vorbă — Ungurilor, deși reese din chiar spusele sale, că Românii, deși așa de storși de jertfe pentru biserică, au coperit și aci cheltuelile și au dat și peste jumătatea venitului!

Acesta e un fel de judecare a lucrurilor, de care ne îngrozim. Ți-se ridică părul pe cap.

Unde mai pui, că ce nu s'a fi făcut în acea petrecere pe placul Ungurilor! Desigur tot al 2-lea joc va fi fost țupuitul de esărdăș unguresc, la masa „honoratorilor“ s'a fi vorbit numai ungurește, iar poporul ținut așa mai pe departe cu limba lui păroasă valahă!

Dar părintele Popa trebuie că are cunoștință de multe pe-

trecheri ungurești, la care Românii merg și contribuie ca părți frumoase din venitul lor curat.

Putea-ne-ar dl preot arăta o singură petrecere ungurească (ori cum e aci la noi în Orăștie, una săsască), la care Ungurii sau Sașii, lacomind la vre-o 30 coroane de-al Românilor, să-i fi poftit pe aceștia la petrecere prin invitări speciale românești? Li dăm un galbăn pe toată invitarea ce ni-o va putea arăta!

Nu! Aceia nu să demit la așa ceva. Că ei sunt nație cu conștiință de sine, cu mîndria neamului lor, pe care n'o calcă în tină pentru cîteva nenorocite de coroane, cerșite dela alt neam!

Numai noi o facem, că sintem neam de slugi, suflete de slugi, cu capete în care mersul gîndurilor e de cel de slugi!

Din Hărău ni-se cere să rectificăm în parte știrea ce am adus în numărul nostru 9 la „răvașul negru“, că părintele Tilicea, deși a mers la petrecerea din vorbă, n'a făcut-o de dragul ungurilor, ci ca să îplinească voia unor rude ce doriau a merge, — încolo dsa să mărturisește de bun Român.

Dee Dzeu să auzim pe viitor tot lucruri cari vor dovedi-o asta și cu fapta! Căce ne poate bucura pe noi pe toți mai mult ca aceea, să nu auzim, să nu cetim, să nu fim siliți a publica știri, cari vestesc scăpătări naționale, într'o vreme, cînd numai prin încordări naționale, prin fruntea sus, cu bărbăție și demnitate, ne putem face stimati și de potrivnicii politici, cari cu alt sînt mai cutezători față de noi, cu cît ne vād umblîndu-le mai tare în cîlcie și întinzîndu-ne gîturile spre ghilțurile lor politice.

NOUȚĂȚI

Cancelaria advocațională a regretatului Dr. A. Oprea, — a fost preluată de dl deputat Dr. Aurel Vlad, care o va conduce mai departe însuși.

Românii din Orăștie, să bucură foarte mult de redeschiderea cancelarei dlui Dr. Vlad la Orăștie, — care fusese un timp strămutată la Pesta.

La Seghedin Cetim în „Drapelul“: Vineri (săptămîna trecută) a fost chemat redactorul nostru responsabil, dl Nicolae Jugănar, la tribunalul din Timișoara, ca să i se publice sentința Curiei, prin care s'a întărit osînda Curtii cu jurați din Timișoara, prin care a fost judecat la 3 luni temniță de stat și 400 coroane în bani, pentru reproducerea unui extras din un articol a lui Björnson. Redactorul nostru responsabil își va începe osînda la 1 Maiu în Seghedin!

Doctor. Dl Sever Aurel Erdelyi, fiul bravului avocat român decedat Iosif Erdelyi din Oradea-marea, a fost promovat Sîmbătă în 13 Martie n. la universitatea din Cluj doctor în științele iuridice.

„**Libertatea**“ de Mercuria. Implinim o dorință ce ni-s'a arătat din foarte multe părți de către cetitorii noștri, ca să scoatem foaia mai curînd cu vre-o zi, nu Vinerea ori Sîmbăta, că ajunge prea tîrziu la abonații de departe, și n'o pot avea pe Dumineca, cînd le e mai plăcut să o aibă. Implinim de aci încolo dorința asta a cetitorilor noștri, strămutînd ziua de ieșire a foii noastre pe Mercuri în fiecare săptămîină, așa că ea să fie încă de Vineria și la postele cele mai îndepărtate din țară, și pe Sîmbăta ori Duminecă să poată fi și în mîna abonaților celor mai mașter slujii de postă, prin notariate și prin măciucașii satelor.

Așadar numărul regulat („**Libertatea**“, cu „Foaia Interesantă“ și „Tovărășia“, cînd e și asta), va eși Mercuria și să va pune la postă Mercurie, cel mult Joi, ce n'am fi răzbit.

Iar Sîmbăta scoatem numărul al doilea al „**Libertății**“, anume numai „**Libertatea**“ singură, de 4 sau 6 pagini, după trebuință, pentru a duce cetitorilor noștri de 2-ori pe săptămîină, știrile despre războiul ce ne amenință cu vecinii Sirbi.

Acum Sîmbăta, în 27 Martie n. punem la postă întîiul număr de acesta. Pe Luni îl pot căuta cetitorii noștri la toate postele.

Numărul al doilea al „**Libertății**“, însă, să va trimite numai celor ce vor trimite plata și pentru acela: anume 2 coroane, pentru care ne îndatorăm a le trimite jumătate de an ai doilea număr de „**Libertate**“. După jumătate de an apoi, vom vedea de e de lipsă să-l scoatem și mai departe ori nu. Vom da de știre atunci.

Toti dar cari voți să căpătați, încă din săptămîina de față încolo, și al doilea număr de „**Libertate**“ cu cele mai proaspete știri despre războiu, grăbiți a trimite 2 coroane peste abonamentul ce aveți trimis pentru foile în forma lor de azi!

— Pe așteptare nu trimitem nimănu!

Cei-ce n'au azi deloc foile noastre: între ca abonați noi de aci înainte, le dăm foile de rînd cu 4 cor. de acum până la capătul anului, sau-cu 2 cor. pe jumătate din vremea asta.

— Abonați regulați de azi: scrieți ce număr vă vine azi tipărit pe fașia de adresă sub care vă vine foaia!

Listele alegătorilor sunt tocmai sub rectificare (alcătuire de nou, cu îndreptările de lipsă). Comitetul central al comitatului Hunedoarei a rînduit alcătuirea listelor pe zilele din urmă a lunei acesteia Martie (la Orăștie în 26 Martie).

Rugăm pe toți bunii Români de prin comune, să se înfățișeze la primărie în ziua cînd aud că a venit comisia în sat, și să ceară fiecare a fi luat în listă, dacă are drept, și să nu

îngăduie să fie lăsat afară. Dacă totuși ar fi lăsat, să ceară oricărui avocat român din cel mai apropiat oraș, să-i facă recurs la comitat în 15 zile după ce a fost comisia în sat, — căci cei mai mulți le fac recursul de cinste, și numai puțini cer ceva plată, foarte mică.

Fiți peste tot locul cu luare aminte, că e prea cu puțință, să mai avem o alegere de deputați, pe temeiul acestor liste, și o nepăsare a noastră față de liste în ăstan, s'ar putea răzbuna amar!

De pe Valea-Someșului să aud plîngeri, că comisia de înscriere a alegătorilor în liste, face uități cu grosul la alegători români afară din liste, — ca, vezi, la întîmplarea unei alegeri, să poată trînti pe Dr. Mihali, deputatul Ilendei mari! Ci dl Dr. Mihali dă de știre, că tuturor celor lăsați pe nedrept din listă, le face recursurile gratis în cancelaria dsale, numai să i-să înștiințeze, ducînd și documentele de lipsă (libelele de dare).

Asemenea să face și pe aiurea. Noi însă să veghiem! Că zilele rele sunt și oameni mișei în lumea asta mulți!

Recursuri să dați nu numai pentru Românii lăsați afară pe nedrept, ci și contra străinilor ce i-ar fi luat ei pe nedrept în liste!

Listele să pot vedea la primărie și notar, 15 zile după ce trece comisia prin comună.

Opintelile burdiste în dieceza Caransebeșului, de a scoate pentru sinod tot deputați burdiști, cari să aleagă apiscop pe placul vindușilor Burdea-Ionescu, — n'au reușit. La alegerile din cler, abia au ieșit 2-3 slugoi de-ai lui Burdea. Asemenea să scrie că și la alegerile mirenești, săvîrșite Dumineca trecută, poporul a dat covîrșitoare voturi candidaților a căror listă am publicat-o și noi, și numai puțini soli ai întunerecului și slugărniceii, au putut străbate și ei. Așa să și cuvine. Altfel nu mai suntem popor cu viitor, ci unul care își are pașaportul perirei în buzunar!

Congrua sosită în Blaj. Cetim în „Unirea“: A sosit la Ordinariatul arhiepiscop scrisoarea ministrului de culte, prin care aseamnă la receptoratul regesc din Blaj suma 261, 118 cor 51 fil. ajutor ce e de a se socoti ca întregire congruală pe semestrul I. al aului 1908. Suma e de a se împărți conform circularului dat referitor la întregirea congruală a semestrului II, al anului trecut. Din listă a șters domnul ministru — fără motivare — un preot bun căruia nu i-au dat nici cînd ajutor guvernele de pe vremuri...

Noi nu voim să fim încarțați, răgușiți cu slegmă noi nu tușim, nu suntem slabi, nervoși, căci folosim Fluidul Elsa alui Feller, care e de efect distins și contra durerilor de încheeturi, aprinderi, slăbire de ochi, durere de cap. — Durerea de probă 5 cor. — Durerea de pept, lipsă de apetit, silă de vomare, rigiditate ajută pilulele minunate alui Feller. 6 cutii franco ratele originale: la E. V. Feller în Stubica, Centrală nr. 119. com. Agram.

(195) 23-

IMPORTANT pentru suferitorii de stomac!

Lipsa de poftă, durerile de stomac, rigidități, slăbire de stomac, conturbări de mistuire, durere de cap, sără ciclesinge, etc. Inceată îndată folosind universal renumitele Picături de stomac BRADY, veritabile. Multe mii de scrisori de recunoștință și mulțumită! Sticlă mică cu instrucția, 80 fl., sticlă mare 1 cor. 40 fl. Să capătă în toate apotecele. Depozit: C. BRADY la „Regele Ungari” WIEN, I, Fleischmarkt 1. Depot 260 de unde la cerere se trimite gratis interesanta: „Broșură specială”. Trimitind 5 cor. îți vin 6 sticle mici, pentru 4 cor. și subscrierea din chipul de mai sus!

Convocare.

Onorații membri ai „Reuniunii de înmormintare din Căstău” sunt, în înțelesul §-lui 13 litera f. din statute, invitați a participa la a VIII-a adunare generală ordinară a Reuniunii, care să va ținea Duminică în 15/28 Martie 1909 în școala română gr-or. din loc, îndată după celebrarea parastasului pentru răposații Reuniunii și eșirea dela biserică.

La ordinea zilei:

1. Raportul comitetului asupra anului de gestiune 1908.
 2. Raportul cassarului despre starea averii Reuniunii.
 3. Eventuale propuneri.
- Căstău, 4/17 Martie 1909.

Nic. Andreiu, Vas. Sintion, președinte. 322 2-2 secretar.

Ofert extraordinar!

4 părechi de ghete (păpuci) cu și nor pentru:

numai 7 cor.

Cartelarea concurenței a lăsat Centralei noastre să facă ofert numai la privați și la oferenti anumiți. Eu am fost deci imputernicit a vinde ori-cui 2 părechi de ghete pentru bărbați și 2 părechi de ghete pentru femei, bruni ori negri, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, de piele, galoșați, cu tălpi tari de piele, — toate 4 păreccile cu numai 7 cor. Trimiterea cu rambursă. Totuși cei-ce nu să nimeresc, să schimbă ori să dau banii napoi fără greș. (300) 5-5.

P. Lust, Krakau, Nr. 24.

Nuci — tineri.

La plebania romano-catolică din Șibișelul-vechiu, posta Orăștie (Ó-Sebeshely, p. u. Szászváros), — să capătă 120 buc. nuci tineri de plantat. Nalți de 150—300 cm. Prețul dela 70 fileri până la 1 cor. 60 fil. unul. Cel-ce i-ar lua pe toți, — capătă 20% scădere de preț. — Tot acolo să capătă și citeva ferdele de nuci.

(319) 2-2

Strămutare de local!

Subscrisul aduc la cunoștință On. public din loc și jur, că cu 1 Decembrie 1908 mi-au strămutat lucrătoreea de

pantofărie

din strada Apei Nr. 21 în Piața mare în casele Domnului Dr. I. Popp.

Rugându-mă de binevoitorul sprijin al on. public, semnez cu toată siima

Petru Sponor
măestru pantofar
în Orăștie.

(304) 4-5

Pluguri și pari.

Să află la subsemnatul:

Pluguri originale »SACK«, »Sack« mic. Pluguri de oțel numite pe lanț (invențiune nouă), făurite, vărsate. — Rotile cu osie de fer. — Garanțez pentru mers bun și ușor. — Prețuri ieftine. — Dela o firmă din Ungaria.

PARI de 4-5 metri. Toate à conto per Noemvrie, la oameni cunoscuți. (321) 3-6

Ioan Oprean
Koneza (Alsóféhé megye).

„Ardeleana“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Orăștie (Szászváros).

La institutul de credit și economii „Ardeleana” societate pe acții în Orăștie este de ocupat un post de

practicant de bancă

cu o remunerațiune stabilită de Direcțiune.

Cei-ce voesc a obține acest post au a-și înainta cererile lor provăzute cu atestate justificative la direcțiunea institutului cel mai târziu până în 31 l. crt.

Dela petenți să cere să fi absolvat cu atestat de maturitate scoala comercială și să cunoască limba română și maghiară. Cei cu praxă de bancă vor fi preferiți.

Orăștie, 12 Martie 1909.

(318) 3-3 Direcțiunea.

Nutreț!

La arîndatorul Paul Ulrichshofer din Binținți, (lingă Orăștie), — să află de vânzare *fin și trifoi!* Adresa:

Paul Ulrichshofer
în Binținți (Benczencz u. p. Sz.-Város).
(317) 3-3

Cine dorește călătorie

— bună și iute —

— de plăcere

6 zile

la America

acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp.

Cancelarie românească

HAMBURG

Raboisen 30.

23-27 (180)

La apotecarul CORNEL DEMETER

în Orăștie—Szászváros (lingă bisericile evang. reform.)

să capătă următoarele preparate de bun renume:

I. Preparate medicale, leacuri de casă, neapărat trebuincioase pentru fiecare familie!

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt recunoscute de cele mai bune.

DOLICIN contra tusei, răgușelei, durerii de pept, otitei, tusei măgărești, catharului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. La copii și copile, contra tusei măgărești, are efect admirabil. „Dolicin”-ul are efect bun asupra apetitului și întărește corpul, iar flegma o disolvează și astfel mai ușor se și rupe. Ferbințelile și asudatul de noapte înceată; mărește greutatea corpului și deci contribuie mult la însănătoșire. Prețul 1 cor. 20 fileri, și 2 cor.

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 coroană.

CAPSIC UNSOARE. Contra durerii de oase, podagrei, reumatizmului, răcelilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fileri și 2 cor.

(254) 8-

Centarin contra morburilor de stomach, precum la lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, zgîrciurile cele mai grele: leac sigur! Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1 cor. 20 fileri, — 2 cor.

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului, îndată comande „Laxbonbons” purgativ. Prețul 1 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc exelent pentru curățirea sângelui la sifilitic, morburile tineretelor, precum la răgușală sifilitică, durere de oase, excese și bube-zgrăbunțe pe față, nas sau orice parte a corpului, — ba chiar și ranele sifilitice, 1 sticlă 2 cor.

Esență contra bătăturilor (ochi de găină) 80 fil. Prav contra opăritului la copii. 60 fil. Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri. Unsoare contra ritelor, cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fileri. Picuri pentru ochi, are efect sigur în privința conservării și vederii ochilor. Aceasta întărește ochii slăbiți, delătorează roșeala, și celor slabi de vedere le întărește vederea, 70 fil. Pilule laxative purgative, la caz de incuierea scaunului și regularea acestuia, 70 fil.

DEMIBROM, contra insomniei (la amețeli de cap), și neliniște nervoasă, 2 cor. Unsoare de casă, mijloc probat în contra tuturor ranelor, precum sunt bube, umflături, pecingini și alte rane, 1 cor. Lig de fer, la copii și la mari, contra anemiei, slabi de sânge, slab de corp — și rămași în dezvoltare. Contra palidității la față. Prețul 2 cor.

Grijiți această listă de prețuri ca la caz de lipsă să aveți adresa corespunzătoare.

Atențiune!

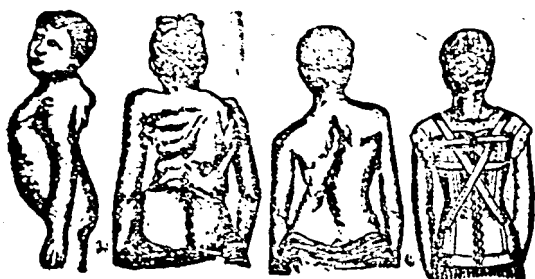
Nu-ți comanda altoi de viie, mlădițe de viie, până nu ceri catalogul cu prețuri dela mine! Mii de altoi cu rădăcină 140 cor., soiul Delawre 100 cor. mii.

Adresa: **SZIGYARTÓ NAGY MIHÁLY**
Felső-Szeged, Somogy megye.

(227) 19-25.

Mamelor! Păziți-vă copiii de strîmbarea spatelor!

Nu mai este strîmbare de spate.

dacă folosești corsetul spriginitor orthopedic, recomandat prin medici distinși și neajuns! *E fabulos de ușor și igienic. Copere toată strîmbarea, fără a pune vald.* E uncealtă neapărat de lipsă pentru copii de școală amenințați a să desvolta strîmb. — In institutul meu pentru îndreptarea trupului, să pregătesc de 30 ani, în execuție tehnică perfectă și cu prețuri moderate:

finđtoare drept; aparate de umblat; picioare și mâni măestrite, și legđtoarele-Keleti de vđtămătură și de pintece, patente ces. și reg.

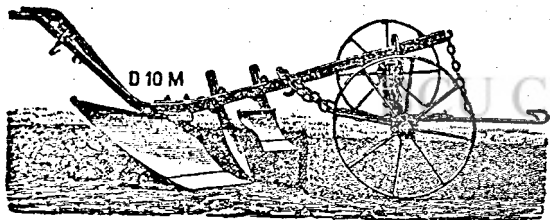
Nou! Ciorap de gummi pentru vine lărgite!, fără cusătură, — și ori-ce unelte pentru îngrijirea bolnavilor.

(220) Catalog ilustrat franco și gratis. 18-52

I. KELETI fabricant chirurgic de unelte pentru legături artificiale
Budapesta, V. Koronaherczeg u. 17.

Depozitul CAROL F. JICKELI

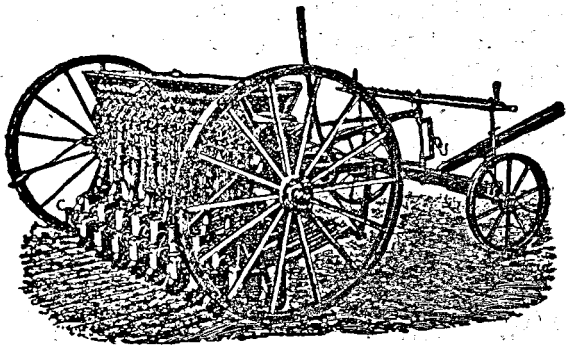
Alba-Iulia și Sibiu.

Pluguri diferite!

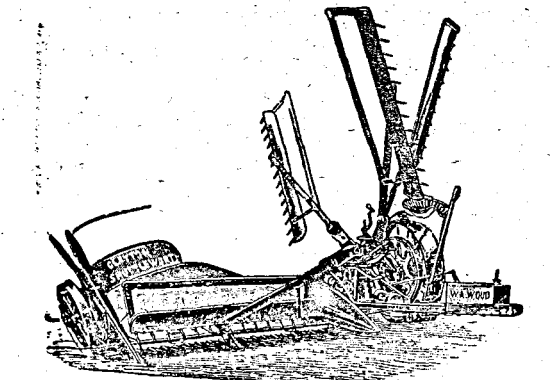
Cultivatori!

Grape de fer!

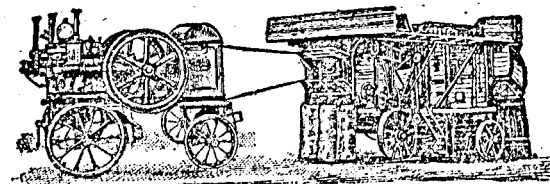

Mașini de sămănat, sistem mai nou!

Mașini de secerat, americane!

Mașini îmblătitoare cu mîna și putere de cai, sau cu motoare de benzin ori oleu natural! Fabricat german! — Sunt cele mai sigure în lucru, simple, și le poate conduce orice om nespecialist!

Mașini de scărmanat lîna folosite dar în stare bună, încă să află ieftine!

(308) 4-10 Sunt și alte mașini agricole în

Depozitul CAROL F. JICKELI
în Alba-Iulia și în Sibiu.

Editor și redactor responsabil: Alexandru Ioan.

CEI ASIGURAȚI PE VIAȚĂ

ce să faceți. în vreme de boală și de neputință, să nu plătiți premiile de asigurare,

și totuși asigurarea să vă rămînă în rînduială?

Să vă faceți asigurările la banca

„Assicurazioni Generali“ de Țriest, (intemeiată în 1831),

care e azi una din cele mai puternice și solide bănci de asigurare, avînd mai mult ca **300 mil. cor.** capital acționar și fonduri.

Increderea cea mare a publicului față de ea să vede în faptul, că are asigurate pe viață capitale de **850 milioane cor.**, care samă îi crește mereu. Dela întemeiere până azi institutul a plătit la mîna celor asigurați ori familiilor lor **862 mil. cor.**

Și iată ce învoire foarte favorabilă și cuminte, a introdus această bancă dela 1 Ian. 1907: Institutul adecă a hotărît, că la astfel de asigurări mixte, la a căror scadență asiguratul nu e trecut de 60 ani și suma asigurată nu e mai mare ca 50.000 cor., la ocupațiuni ce nu-s împreunate cu primejdii deosebite, — fără socotirea vre-unui adaus de premiu pentru ratele ce cad pe tot timpul neputinței (boalei), îi scutește pe asigurați cu totul dela plata premiilor! Și asigurarea cu toate acestea rămîne în valoare. Iar' plățirea de nou a ratelor — fără ori-ce îndatorire de plățire posterioară (a ratelor rămase neplătite), — începe de nou numai după ce asiguratul e iarăși harnic de muncă și de cîștig.

Asiguratul dacă e bolnav și incapace de cîștig chiar și ani de zile, — în înțelesul acestor hotărîri, rămîne la »Assicurazioni Generali« asigurat și nu are gîndul plății ratelor!

Asigurări de viață cu scadența fixată, asigurări de penzii și rente, apoi asigurări de înzestrarea fetelor și de întreținerea copiilor, încă să primesc, asemenea asigurări cu drept de participare la profit.

Dacă cineva a plătit premiile 3 ani, și nu mai poate ori nu mai vrea să plătească, contractul lui nu să ștergă, ci i-să dă contract nou redus în proporția anilor plățiți și rămîne, fără altă premie, în valoare.

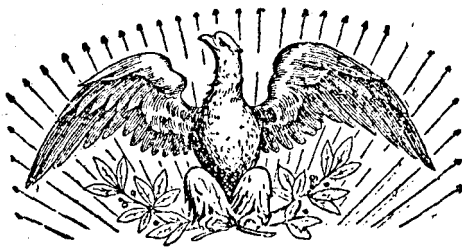
Tot aci să fac asigurări contra pagubelor de foc, exploziune, spargere, transport, de grindină și incidente!

Cu informațiuni mai pe larg servește »Assicurazioni Generali« (direcția din Pesta), ori și agentura ei principală din Orăștie (care vă dă răspunsuri românești.)

Cînd scrieți: dați etatea, și cam ce fel de asigurare ați dorî, și vi-să vă spune care fel de asigurare vi-ar fi mai bun.

„Assicurazioni Generali“
direcția din Pesta (Dorotea Str. 10)
ori Agentura română din Orăștie.

Vrei o carte interesantă și frumoasă gratis?

Scrie, pomenind de foaia noastră, la adresa de jos și-ți vine gratis în cuvertă închisă descrierea celui mai interesant fel de lecuire, ușor de priceput și totuși după știință; cum să scapi de slăbire de nervi, neputință sexuală, dureri reumatice, dureri de cap, nesomn și ori-ce slăbli învechite. Faceți cunoștința aparatului Electro-Vitalizer, aparat galvanic din elemente uscate, care dă curent galvanic egal, statornic nervilor slăbiți și-i întărește. Aplicarea Electro-Vitalizer-ului a dat așa rezultate strălucite, că azi și publicul ca și specialiștii, știu, că nu este alt aparat electric mai perfect! Cura electrică toți o țin bună, mai ales cu un aparat ca Electro-Vitalizer-ul.

Dacă ai timp, cercetează-ne, și îți vom arăta gratis felul de vindecare și sute de scrisori recunoscătoare, — ori cere, pomenind foaia asta, cartea cea de 80 pagini cu chipuri ce vine gratis. închisă, deosebit pentru femei și bărbați. În ea să descrie popular succesele strălucite ale curei electrice cu aparatul Electro-Vitalizer.

Institut de ordin medical **Electro-Vitalizer**,
BUDAPESTA, Károly-kör. 2. félem 60.

„Tipografia Nouă“ în Orăștie.